

UTDRAG AV FOREDRAG I TRYSIL ARBEIDERLAG 28. oktober 1976

SKOGBRUKSPOLITIKK

Tre fjerdedeler av skogarealene i Norge er knyttet til eiendommer som også har jordbruksarealer. Dette illustrerer hvorfor skogbruket og jordbruket sammen skaper en viktig kombinasjon. Dette gjør seg naturligvis sterkere gjeldende i innlandsbygdene enn i kyststrøkene. I tillegg til at skogen direkte gir betydelige inntekter for flertallet av jordbrukere, gir skogen sysselsetting for andre, både direkte ved arbeid i skogen, og indirekte ved arbeid i industrier med skogen som råstoffkilde.

- 2 -

Disse forholdene er velkjente her i Trysil, som mer enn de aller fleste kommuner i Norge lever av skogen. Jeg kan også skyte inn at kommuneskog, som her i kommunen er en viktig faktor i skogbruket, er nokså uvanlig om vi ser landet under ett. Det er bare 3 % av skogarealet i landet som eies av kommuner. Trysil er den største kommunale skogeier i landet, og eier 1/5 av all norsk kommuneskog.

Gjennom de siste 30 år har vi hatt en teknisk revolusjon i skogbruket, som er full sammenlignbar med den tekniske utviklingen vi har hatt i industri og andre næringer. Hest, mann og muskelkraft er i meget stor grad erstattet av kostbart kapitalutstyr. Dessuten har det, med stor offentlig støtte, vært investert store beløp i selve skogene, både i veier og skogkulturarbeider.

Denne utviklingen har ført til en betydelig reduksjon i sysselsettingen i skogen. Samtidig er de sesongmessige svingningene i skogarbeidet redusert. Yrket er i dag langt mer et helårsyrke enn tidligere. Til tross for de betydelige investeringer i moderne kapitalutstyr er skogsarbeideryrket fremdeles et tungt yrke med større ulykkesrisiko enn i de fleste andre yrker.

Skogbrukspolitikken i Norge har to hovedsiktemål. Det ene er å sørge for en stabil og på lengre sikt økende avvirking fra skogene, for å gi trygge inntekter over året, og med en viss øking over lengre sikt. For å realisere dette trengs en betydelig investeringsvirksomhet for å holde produksjonskostnadene nede. Dette er nødvendig fordi næringen i så stor utstrekning leverer råstoff til industri som står i internasjonal konkurranse med land hvor kostnadene

tenderer til å være lavere enn i Norge.

Regjeringen Bratteli la for vel 1 år siden fram for Stortinget et program for økt avvirking i skogbruket. Regjeringen har der vurdert målet for skogbrukspolitikken. Det heter at våre skogressurser bør brukes slik at det oppnås størst mulig velferd for befolkningen samtidig som det tas sikte på å ta vare på ressursene og utvikle dem videre.

Det tas sikte på, under forutsetning av rimelige markedsforhold og at tømmerprisene følger det generelle prisnivå, å kunne bringe det årlige avvirkningskvantum til salg og industriell produksjon gradvis opp til 10-11 millioner kubikkmeter innen 1990. I de senere år har dette kvantumet vært mellom 8 og 9 millioner kubikkmeter. Med en årlig avvirking av salgsvirke på 10-11 ^{mill.} /kubikkmeter vil man være

i nærheten av det økonomisk drivbare balansekvantum, når vi tar hensyn til et rimelig forbruk av trevirke i bygdene.

Regjeringen har formulert flere delmål for skogbrukspolitikken, særlig med sikte på å styrke næringen i bygder med ledig arbeidskraft og hvor skogressursene kan nyttes bedre. Det tas fortsatt sikte på å avdempe de årlige svingningene og de sesongmessige svingningene i arbeidet i skogen.

Av hensyn til de industriene som er avhengige av råstoff fra skogen, tas det sikte på å sikre en jevn tilgang av virke av høy kvalitet. For å dekke industrienes behov mener Regjeringen at det må tas sikte på å få drevet fram også virke av lavere kvalitet som tidligere er blitt nyttet i liten grad.

Regjeringen mener at det også må legges vekt på at skogen skal tjene som rekreasjonskilde for menneskene, og at skogområder må vernes mot forurensninger. Dyreliv og jaktpleie må også balanseres mot en rasjonell virkesproduksjon.

Blant de virkemidler Regjeringen bruker allerede nå, og vil gjøre bruk av i framtiden, har det vært lagt stor vekt på støtte til skogsveier. Det ble videre i det programmet Regjeringen i fjor la fram for Stortinget, foreslått innført en ordning med tilskott til drift i vanskelig terreng, avgrenset til de næringssvake områder. Videre er det foreslått innført en transportstøtteordning for skogsvirket i en del av de næringssvake distrikter.

Det er også foreslått endringer i tilskottsordningene til skogkultur og ungskogspleie med sikte på en høyere avvirkning.

Regjeringen har imidlertid innsett at økonomiske tiltak alene ikke er nok til å øke avvirkningen slik som det ønskes. Det er derfor også foreslått andre tiltak. Et viktig utgangspunkt har vært at de som eier skog også er forpliktet til å bruke ressursene på en samfunnsmessig forsvarlig måte. Hovedprinsippet for tildeling av investerings-tilskott bør etter Regjeringens vurdering være at det skjer en rimelig utnyttning av ressursene på bruket. For tilskott til skogsveier og til driftsplanlegging vil det bli knyttet vilkår om en viss avvirkning. Dette vil trolig også bli stilt som vilkår for støtte til skogkulturarbeider.

For å unngå at langvarige forsinkelser i forhandlingene om tømmerpris skal ødelegge rasjonelle driftsopplegg i høstsesongen, mener Regjeringen at man for skogbruket bør vurdere å innføre tvungen megling på samme måte som vi har i arbeidslivet. Det kan også komme på tale å innføre flerårige prisavtaler, langsiktige leveringskontrakter og andre tiltak for å legge grunnlaget for en stabil avvirkning.

I den stortingsmeldingen om norsk landbrukspolitik, som Regjeringen for et par uker siden la fram for Stortinget, har vi trukket skogbruket inn i bildet. Det er nødvendig å få den mest mulige samordning av offentlige virkemidler, støtteordninger m.v. både i jordbruk og skogbruk, og derfor mener Regjeringen at enkelte deler av skogsdriften og inntektene av den bør trekkes inn under rammen for jordbruksavtalen.

Vi mener at dette bør avgrenses til å omfatte de deler av skogbruket der det er nødvendig å nytte særskilte tiltak for å få opp aktiviteten i næringen.

Ellers har Regjeringen i den nye meldingen om landbrukspolitikken lagt vekt på å stimulere en samordnet driftsplanlegging for jord- og skogbruk, spesielt ved planleggingen av de samlede investeringer på bruket.

I løpet av høstmånedene har det dukket opp et spørsmål om de fastsatte maksimalprisene for skurtømmer i forhold til eksportsalg til Sverige. Som ledd i forsøkene på å dempe prisøkingen har Regjeringen fastlagt maksimalpriser på skurtømmer. I de par måneder som er gått etter at maksimalprisen ble fastlagt, har prisen på skurtømmer i Sverige gått opp, slik at denne nå er noe høyere enn den norske maksimalprisen. Det er ennå ukjent i hvilken utstrekning dette vil

føre til at skurtømmer går til Sverige og at norske sagbruk vil mangle råstoff. Det fant i dag sted et møte mellom Skogeierforbundet og Trelastbrukernes Felleskontor om dette spørsmålet. Prismyndighetene følger denne saken nøye med sikte på å gripe inn med nødvendige tiltak hvis det viser seg nødvendig for å sikre råstofftilgangen til norske sagbruk. Hittil har det ikke vært inngått noen kontrakt av betydning for eksport av tømmer til Sverige, som ellers ville gått til norske bruk.